

DECIZIE

08 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Litvinenco Sergiu, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Litvinenco Sergiu reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a examina contestația și obligarea examinării contestației,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2016 prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 21 noiembrie 2016, ora 15:50, Litvinenco Sergiu reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a examina contestația și obligarea examinării contestației.

În motivarea cererii a invocat că la data de 16 noiembrie 2016 a depus o contestație la Comisia Electorală Centrală, înregistrată cu nr. CEC 10/51, în care a înserat mai multe încălcări ale Codului electoral.

Iar la data de 18 noiembrie 2016 Comisia Electorală Centrală, sub semnătura Președintelui acesteia, a restituit contestația nr. CEC 10/51 din motivul că nu este specificat ce acțiuni și/sau inacțiuni ale concurentului electoral și/sau ale organului electoral se contestă.

Indică reclamantul că prin răspunsul oferit, Comisia Electorală Centrală, fără a intra în fondul celor învederate în contestație, a decis să nu examineze contestația dintr-un motiv pur formal și iluzoriu și anume neindicarea în titlul contestației cine este subiectul faptelor enunțate.

Consideră că răspunsul Comisiei Electorale Centrale este unul ilegal, iar în acest sens menționează că în contestația depusă la Comisia Electorală Centrală, a reclamat mai multe acțiuni de încălcare a Codului electoral, care au fost săvârșite/admise fie de concurentul electoral Igor Dodon, fie de alți subiecți prevăzuți în textul art.65 alin.(1) din Codul electoral.

Spre exemplu, în cazul suprimării dreptului de vot al cetățenilor țării domiciliați peste hotare, ceea ce reprezintă o încălcare a art. 38 din Constituție și art.2 alin. (3) din Codul electoral, este vorba de un șir de instituții ce și-au îndeplinit necorespunzător sarcinile și atribuțiile inclusiv: birourile electorale, Consiliul electoral de circumscripție Chișinău, CEC, MAEIE, Guvernul.

Susține că potrivit art. 1 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală, este organ de stat independent înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a alegerilor.

Astfel, în măsura în care se reclamă încălcarea prevederilor Codului electoral, anume Comisia Electorală Centrală este îndreptățită să dea aprecieri acestor încălcări, or, în cazul în care, *per a contrario*, încălcările Codului electoral nu se examinează și nu se soluționează, nu se poate, de principiu, vorbi de o bună desfășurare a alegerilor -competența Comisiei Electorale Centrale prin prisma art. 1 din Codul electoral.

Relatează reclamantul că acțiunile/inacțiunile de încălcare a Codului Electoral se circumscriu atât sensului literar al noțiunii de „fraudă”, înșelăciune, act de reaua-credință săvârșit de cineva, de obicei pentru a realiza un profit material de pe urma drepturilor altuia cât și semnificației noțiunii de „fraudă electorală” unanim recunoscute orice acțiune ilegală care are loc înaintea, în timpul sau după încheierea votării ori în timpul numărării voturilor și încheierii proceselor-verbale și care are ca rezultat denaturarea voinței alegătorilor și crearea de avantaje concretizate prin mandate în plus pentru un competitor electoral.

Prin urmare, este de părerea că analizarea fraudelor electorale, chiar dacă acestea ar fi presupuse, reieșind din prevederile art.22 alin.(1) lit. q) din Codul Electoral, reprezintă apanajul exclusiv al Comisiei Electorale Centrale.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. art. 15 alin. (1), art. 66-68 din Codul electoral, art. 1, art. 2, art. 8 alin. (4), art. 19, art. 25 alin. (1) lit. b), art. 26 alin. (1) lit. a) și lit. c) din Legea contenciosului administrativ.

Solicită constatarea ilegalității refuzului Comisiei Electorale Centrale de a examina contestația nr. CEC 10/51 din 16 noiembrie 2016, și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a examina contestația respectivă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016, acțiunea a fost scoasă de pe rol.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2016, a fost admis recursul declarat de Serghei Litvinenco, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016 și restituită pricina pentru examinare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 06 decembrie 2016, ora 16:54 Litvinenco Sergiu, reprezentat cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea recursului,

casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri cu privire la constatarea ilegalității refuzului Comisiei Electorale Centrale de a examina contestația nr. CEC 10/51 din 16 noiembrie 2016 și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a examina contestația respectivă.

În motivarea recursului a invocat că hotărîrea primei instanțe este ilegală și a menționat că examinarea încălcărilor Codului electoral inserate în textul contestației de către organul electoral central este obligatorie în lumina competenței acestuia statuate la art. 22 alin.(1) lit. q) din Codul electoral, potrivit căruia Comisia Electorală Centrală analizează fraudele electorale, inclusiv cele presupuse, din alegerile trecute, curente sau viitoare și ia măsuri pentru prevenirea lor.

Afirmă reclamantul că Comisia Electorală Centrală, a decis că este legal să nu se examineze contestația dintr-un motiv pur formal, iluzoriu și, de altfel, inexistent în textul art.65 alin.(11) din Codul electoral - neindicarea în titlul contestației cine este subiectul faptelor enunțate, iar acest fapt a fost acceptat de către instanță.

Or, atât Comisia Electorală Centrală prin referință, cât și instanța de judecată prin hotărîre, au specificat în mod expres că cele enunțate în contestație „[...]” urmau a fi soluționate de către autorități, precum instanța de judecată, Consiliul electoral, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Inspectoratul General al Poliției [...]”, prin aceasta recunoscînd că subiecții contestației, chiar dacă nu sunt indicați expres, sunt identificabili în baza celor reclamate în textul contestației. Prin urmare, nu se poate reține că contestația nu ar viza subiecții prevăzuți la art. 65 alin. (1) din Codul electoral, întrucît din textul acesteia este foarte clar cine sunt subiecții ale căror acțiuni/inacțiuni sunt sesizate, unicul „neajuns” fiind acela că numele lor nu este indicat expres în titlul contestației.

Insistă că la caz este evident că un asemenea motiv nu este relevant pentru a concluziona inadmisibilitatea contestației prin prisma art.65 alin.(1) din Codul electoral.

Sau, în situația în care ar admite că Comisia Electorală Centrală nu este competentă să analizeze încălcările Codului electoral, care formează obiectul contestației, aceasta urma să aplice art. 66 alin.(5) din Codul electoral, care prevede că în cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării.

Însă, contrar acestei prevederi legale cu caracter prohibitiv, Comisia Electorală Centrală a preferat să aplice Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală care este un act normativ inferior Codului electoral.

Mai susține recurentul că, în speță suntem în prezența unei prevederi din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 3353 din 20 iulie 2010, care contravine art. 66 alin. (5) din Codul electoral.

Astfel, indică că în timp ce Regulamentul prevede că în cazul în care obiectul contestației depuse nu constituie contestarea unor acțiuni/inacțiuni ale concurenților electorali sau acțiuni/inacțiuni, precum și hotărîri ale organelor electorale, aceasta nu se examinează și se restituie depunătorului, art. 66 alin. (5) din Codul electoral stabilește că în cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral

respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării.

Prin urmare, consideră că întrucât legea are putere superioară în raport cu un act infralegal, atât Comisia Electorală Centrală, cât și instanța de judecată, urmau să aplice prevederile legii, pe când contrar acestui deziderat, ambele entități au preferat să aplice prevederile actului normativ inferior.

Mai invocă că în condițiile în care anume teza a doua din alineatul patru al pct.3 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3353 din 20 iulie 2010, a fost luată ca bază pentru respingerea de către Curtea de Apel Chișinău a cererii de chemare în judecată, solicită, în conformitate cu art. 13 din Legea contenciosului administrativ nr.793/2000, ridicarea excepției de ilegalitate a reglementării respective în vederea exercitării controlului judecătoresc al legalității acesteia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 decembrie 2016 a fost respinsă cererea lui Litvinenco Sergiu, reprezentat cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu privind ridicarea excepției de ilegalitate a reglementării menționate.

Având în susținere prevederile art. 68 alin. (6) Cod electoral, care stabilesc că împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un recurs în termen de 3 zile de la pronunțare, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat acestei norme și a declarat recursul împotriva hotărârii din 03 decembrie 2016, la 06 decembrie 2016, în termen.

Conform prevederilor art. 68 alin. (7) Cod electoral, recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum denotă actele cauzei, la data de 16 noiembrie 2016 reprezentantul cu drept de vot consultativ al concurentului electoral Maia Sandu în Comisia Electorală Centrală, Sergiu Litvinenco a depus o Contestație la Comisia Electorală Centrală cu privire la încălcările Codului electoral admise în turul II al alegerilor prezidențiale.

Însă contestația a fost restituită fără a fi examinată, fapt confirmat prin scrisoarea nr. CEC-8/728 din 18 noiembrie 2016, ca fiind depusă contrar prevederilor art.65 alin.(1) Cod electoral (f.d. 5).

Nefiind de acord cu acțiunile Comisiei Electorale Centrale în sensul relatat, reprezentantul cu drept de vot consultativ al concurentului electoral Maia Sandu în Comisia Electorală Centrală, Sergiu Litvinenco le-a contestat în instanță prin prezenta cerere.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia

netemeinicii contestației și respingerii acesteia ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția adoptată de prima instanță este întemeiată, rezultată din interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, cu examinarea obiectivă a circumstanțelor pricinii, fapt ce impune menținerea acesteia.

În conformitate cu pct. 3 a Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei electorale Centrale nr. 3353 din 20 iulie 2010 (modificat și completat prin hotărârile Comisiei Electorale Centrale nr.3568 din 05 octombrie 2010, nr.34 din 08 aprilie 2011, nr.146 din 30 august 2016), în cauzele electorale examinate de către organele electorale, în calitate de parte a unei contestații poate apărea alegătorul, concurentul electoral sau organul electoral ale cărui acțiuni/inacțiuni și hotărâri se contestă, după caz, participanții la referendum. Alegătorul depune contestații în mod personal sau prin intermediul reprezentantului legal.

La fel, în cazul în care obiectul contestației depuse nu reprezintă contestarea unor acțiuni/inacțiuni ale concurenților electorali sau acțiuni/inacțiuni, precum și hotărâri ale organelor electorale, aceasta nu se examinează și se restituie depunătorului ca fiind depusă contrar prevederilor art. 65 alin. (1) din Codul electoral.

Or, art. 65 alin.(1) din Codul electoral expres indică că, alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

Analizând aceste condiții în raport de situația din cauză, este de reținut că Comisia Electorală Centrală întemeiat a restituit fără examinare contestația, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-10/51 din 16 noiembrie 2016, deoarece, aceasta într-adevăr reprezintă un rezumat a viziunilor contestatarului asupra mai multor evenimente derulate în campania electorală care, însă, nu au legătură cauzală între ele și care la rândul lor urmau a fi soluționate de către autorități, precum instanța de judecată, Consiliul electoral, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Inspectoratul General al Poliției, în cazul în care, evenimentele ar fi fost contestate, cu respectarea procedurii și termenelor corespunzătoare.

Pe de altă parte, cu toate că din conținutul contestației rezultă că solicitările contestatarului țin de competența instanțelor de judecată sau a Procuraturii Generale, însă Comisia Electorală Centrală nu poate să dispună, după cum insistă recurentul, transmiterea acestora pentru examinare conform competenței, aceasta fiind prerogativa și dreptul exclusiv al contestatarului.

Sub un alt aspect, instanța de recurs constată că în conținutul solicitărilor invocate în contestație nu se reflectă clar anume care acțiuni și/sau inacțiuni ale concurentului electoral și/sau organului electoral se contestă (f.d. 6-18), fapt care în plus justifică acțiunile Comisiei Electorale Centrale de restituire fără examinare a contestației, deoarece aceasta nu corespunde exigențelor legale prevăzute de art.65 alin. (1) Cod electoral.

În așa mod, argumentele invocate de recurent, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței sale, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, pentru realizarea drepturilor sale procedurale.

În circumstanțele relevate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticele formulate în recurs nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Litvinenco Sergiu, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Litvinenco Sergiu reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Maia Sandu împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a examina contestația și obligarea examinării contestației.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva